SVOBODA **СВОБОДА**

UKRAINIAN DAILY **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI No. 179. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 21, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ВЕРЕСНЯ 1994. Ч. 179. РІК CI

„ВЕРХОВНА РАДА ПРАЦЮВАТИМЕ ПРОДУКТИВНО“

Київ. (Р. Р.). — У четвер, 15-го вересня, голова Верховної Ради Олександер Мороз під час зустрічі з журналістами висловив певність, що Верховна Рада працюватиме ефективно і продуктивно.

Як уже інформовано, перший день другої сесії Верховної Ради пройшов досить бурхливо як всередені, так і зовні. Окрім 150 вояків, будинок Верховної Ради пікетували також представники інших верств населення та політичних сил. Наприклад, представники „Трудового Харкова“ тримали гасла: „Вся власть совєтам“, „СССР бил і будєт“, „Долой націоналізм“ тощо. Навпроти стояли люди з іншими гаслами: „Окупанти, яничари, зрадники, геть з парляменту!“, „Геть з України“.

Наступна сесія почалася 20-го вересня, а до того часу депутати працювали в комісіях. За словами О. Мороза, нові депутати, які прийшли до українського парлямрнту, це — „люди помірковані, з досвідом“ і що розставлення сил вони не змінили.

На запитання, чи буде парлямент професійним, Мороз сказав, що бажано, щоб так було і комісія вивчає цю проблему в парляменті. Новообрані депутати незабаром отримають помешкання в Києві, а кому не вистачить — житимуть у готелі „Москві“.

Щодо надання російській мові статусу офіційної, О. Мороз сказав, що це питання розглядати на сесії не плянується, але якщо подання буде, то Верховна Рада його розгляне. Покищо юристи готують свої пропозиції, керуючись нормами міжнародного права. Проте, на думку Мороза, треба враховувати як це сприятиме стабілізації суспільства. Стало також відомо, що депутати дискутували над кандидатурою виконуючого обов'язки міністра оборони Валерія Шмарова та так і не затвердили її, а Кабінет Міністрів у цей час ухвалив рішення, що Україна надалі житиме знову за московським часом. А приїзд Б. Єльцина в Україну відкладено на два тижні, оскільки не всі питання узгоджені.

Деяка перестанова сил в українському парляменті все ж закроюється. Парляментарна група „Єдність“, можливо, перестане існувати, оскільки 16 народних депутатів, які до неї входять, вирішили змінити свої політичні плятформи. Частина депутатів мають намір перейти до Міжреґіональної депутатської групи (МДГ), інші до групи „Реформи“. До цього спонукує відсутність кворуму, оскільки в групі має бути не менше, як 25 осіб. Однак про розкол у групі „Єдність“ було відомо ще з того часу, коли Віталія Масола затверджували на пості прем'єр-міністра. Депутати від Дніпропетровщини хотіли бачити на цій посаді Павла Лазаренка. Тепер депутати від Дніпропетровщини заявили про своє бажання залишити „Єдність“.

Київська Духовна Академія розпочала третій рік навчання

Олбані, Н. Й. (М. Герець). — З початком вересня почалися виклади в Київській Духовній Академії, яка є єдиною вищою українською православною школою в Україні.

Академія, подібна як і вся Україна, переживає нелегкі переходові часи. Хоч вона приміщується в пристижевому будинку Андріївського собору, то цей будинок виявився за малий для нормального навчання всіх бажаючих поступити на студії до Академії чи духовної семінарії, яка також там знаходиться. Одначе не дивлячись на тісноту авдиторій і кімнат, переповнення гуртожитку, браку достатньої кількости підручників та навчальних матеріялів, трудноші з харчами та посудою в їдальні, керівництво академії, розуміючи вагу високоосвіченого, національно свідомого духовенства для духовного відродження України та одночасно, щоб хоч частково заповнити бажання українські молоді служити своїй Церкві та своєму народові — рішило прийняти 36 нових студентів. З тих самих мотивів керівництво семінарії прийняло 43 першоклясників.

Весною цього року пляни академії були прийняти тільки 20 нових студентів, бо матеріяльні спроможності Української Православної Церкви — Київського Патріярхату не дозволяли на оплату навчання більшого числа студентів. Тоді Українське Православне Товариство св. Андрія запропонувало встановити 10 стипендій по 250 дол. кожна, щоб оплатити навчання для 10-ох додаткових студентів, на що погодились і Церква, і ректор академії. Досі члени та приятелі товариства уфундували сім стипендій, а саме: дві стипендії встановили Зоя і Михайло Луценки, Ютика, Н. Й., та по одній стипендії встановили парафія св. Софії, Чикаго, Алла і Михайло Герець, Олбані, Н. Й., Ніна і Іван Деркач, Палос Парк, Іллиной, Таїса і Юрій Розгін, Стерлінг Гайт, Мишиген, та Софія і Олександер Скоп, Ла Меза, Каліф.

Оплата за навчання шістьох студентів, прийнятих ректором академії Єпископом Даниїлом на їхнє настирливе прохання, ще не є забезпечене. Одначе ректор висловив надію, що знайдуться добрі люди, які допоможуть і цим студентам.

При Товаристві св. Андрія створено Стипендійний Фонд Київської Духовної Академії, на який люди доброї волі можуть складати свої пожертви. Розподілом стипендій займається комісія, в склад якої входить колишній депутат Верховної Ради Олесь Шевченко, заступник голови Всеукраїнського Братства Ярина Тимошенко та викладач Київської Духовної Академії проф. Дмитро Степовик.

Пожертви на Стипендійний Фонд Київської Духовної Академії, які є звільнені від податку, можна надсилати на адресу: St. Andrew's Society, Inc., 1023 Yorkshire Dr., Los Altos, Calif 94024, виставляючи чеки на товариство.

Франція підтримує політику ЗСА щодо Гаїті

Париж. — Міністер оборони Франції Франсуа Лєотар сказав, що його країна підтримає американську військову операцію на Гаїті — у тому випадку, коли посередницька місія колишнього американського президента Дж Картера не матиме успіху.

Виступаючи у програмі телевізійної компанії Франс-2, Ф. Лєотар підкреслив, що подібну операцію дозволяє резолюція ч. 940 Ради безпеки ООН. „Ми відкидаємо можливість проведення таких акцій будь-якою державою, навіть найсильнішою, якщо вона у своїх діях не керується міжнародним правом“,— сказав французький міністер і запевнив, що ЗСА спираються на згадану резолюцію, як і Франція, коли здійснювала військово-гуманітарну операцію в Руанді. Що стосується Гаїті, то мова йде про „відновлення демократії, ліквідованої військовими путчистами“.

Ф. Лєотар повідомив, що представники французької поліції і жандармерії братимуть активну участь у вишколі гаїтянських сил охорони порядку.

Є. Сабуров зрезиґнував

Симферопіль. — Звідси 16-го вересня надійшло повідомлення, що віцепрем'єр Криму Євген Сабуров заявив про свою резиґнацію, оскільки за умов, що склалися у Криму, він не може працювати. Проте Сабуров зауважив, що його резиґнація не означає резиґнацію всього уряду Криму. Зауваживши, що він уже багато зробив для Криму, Сабуров, однак, сказав, що не дуже „закоханий у своє крісло“. За його словами, „кримський парлямент вчинив державний переворот“, а президент Юрій Мєшков у відповідь вжив кроки, „не зовсім зграбні“.

Газета „Слава Севастополя“ 17-го вересня надрукувала інтерв'ю з командуючим Чорноморською фльотою Едуардом Балтіним, Адмірал підтвердив свою думку, що Чорноморська фльота має бути неподільною, бо якщо вона залишить Севастопіль, то це буде катастрофою для Севастополя і приведе до суспільного вибуху. Отож вихід він бачить у єднанні двох братніх народів, стриманні амбіцій націонал-патріотів, які мали б розуміти, що державна незалежність будується роками.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДЕСАНТ НА ГАЇТІ ВІДБУВСЯ МИРНО

Порт-о-Пренс, Гаїті. — Удосвіта в понеділок, 19-го вересня, в порт гаїтянської столиці увійшли два кораблі американських військово-морських сил і човен берегової охорони ЗСА. Трохи далі за ними став велетенський літаконосець „Двайт Айзенгавер“. Відтак з боку моря надлетіли десантні гелікоптери, підняті з кораблів та літаконосців. Десантники приземлилися на території міжнародного летовища. Авангардними формаціями командував генерал Дейвід Мід, а загальне командування операцією здійснює генерал Ґенрі Шелтон.

Американські десантники не зустріли ніякого опору. На летовищі їх вітали цілком миролюбні гаїтянські старшини. Десант не вплинув на столичне життя, хібащо на вулицях стало трохи менше людей.

Виступаючи в неділю увечорі в програмі крайової телевізії, тимчасовий президент Гаїті 81-річний Еміль Жонассен сказав, що він підписав мирну угоду з американцями і закликав спільноту зберігати спокій.

У зв'язку зі згаданою угодою, президент Билл Клінтон скасував всі запляновані десантні операції в різних точках Гаїті, за вийнятком Порт-о-Пренсу. Щоправда, третій лідер хунти, начальник поліції підполковник Мішель Франсуа відмовився від переговорів з американцями і в даний час переховується.

Згідно з досягнутою угодою, провідник гаїтянської військової хунти генерал-лейтенант Рауль Седрас і його начальник штабу генерал Філіпп Біямбі відмовляться від влади і передадуть її Жанові-Бертранові Арістідові до 15-го жовтня.

Міжнародний контингент, який запевнюватиме повернення до влади президента Ж.-Б. Арістіда, складатиметься з вояків ЗСА, Аргентини, Бельгії, Болівії, Великобританії, Ізраїля, Йорданії та інших держав, більшість з яких належить до Караїбського басейну. У склад контингенту увійдуть 600 поліційних інструкторів, 100 інструкторів для вишколу місцевих поліціянтів і 1,300 військовиків для охорони найважливіших об'єктів. Найбільше вояків виділила республіка Банглядеш, приславши на Гаїті 500 вояків і 100 поліціянтів. Очікується, що в найближчий час до коаліції приєднається ще декілька країн, в тому числі й Польща.

Рух протестує проти нерівноправного договору

Одеса, (УНІАР). — Тут 14-го вересня закінчилася сесія Великої Ради Руху.

На сесії ухвалено заяву з приводу підготови договору між Україною і Росією. Учасники наради вважають несприятливими вимоги російської сторони щодо подвійного громадянства, зміни механізмів і форм економічної співпраці, де закладені нерівноправні умови. Велика рада Руху ухвалила звернення до урядових установ України з приводу нез'ясування причин та обставин зникнення Михайла Бойчишина вісім місяців тому. У документі наголошено на млявості дій правоохоронних органів, а також на здійснення тиску на спонзорів Руху. Велика Рада Руху закликала голову Верховної Ради України Олександра Мороза взяти під свою контролю справу розслідування зникнення М. Бойчишина і розглянути стан розслідування на Верховній Раді.

Щодо ситуації у Криму, Велика Рада Руху вважає, що діяльність обох гілок кримської влади є однаково шкідливою для населення півострова й закликала, щоб не допустити до хаосу на території України.

Створено Круглий стіл для молоді

Київ. (УНІАР). — Представники 17-ох організацій молоді в столиці ухвалили проєкт про Круглий стіл молодечих громадських організацій (КСМГО) — консультативно дорадчий орган з питань політики Молоді в Києві. У своїй діяльності КСМГО керуватиметься конституцією України та існуючими законами. Головною метою КСМГО є налагодження плідної співпраці Київського міського виконавчого комітету та організацій молоді міста у виробленні концепції молодечої політики у Києві.

Серед інших завдань КСМГО є сприяння консолідачії громадських організацій молоді у проведені економічних реформ і побудові правничої демократичної держави, забезпечення нормальних соціяльно-побутових умов для проживання і навчання студентів.

Приватні підприємці борються за свої інтереси

Київ (УНІАР). — В Україні створено Лігу приватизованих підприємств і підприємств, що приватизуються. Головною метою діяльности ліги є обєднання зусиль у боротьбі за інтереси всіх тих, хто вважає основою поборення економічної кризи в Україні, розвиток приватного сектора економіки та незалежну підприємнецьку діяльність. Про це було повідомлено на Четвертій сесії Української Національної Асамблеї Підприємництва, що відбулася в п'ятницю, 16-го вересня, у конференційній залі Національної Академії Наук України.

Засновники Ліги є: Українська Національна Асамблея Підприємництва (УНАП), Українська Спілка Незалежних Підприємців (УСНП) та Спілка Юристів України.

Глуха красуня стала „Міс Америкою“

Атлантік Сити, Н. Дж. (Х. В-Ф.) — Тут в суботу, 17-го вересня, традиційні вибори із поміж п'ятьох десятків красунь обрали „Міс Америку“, яка володітиме у 1995 році. Це подія, що серед американської громадськости викликає загально-масове зацікавлення, за котрим на екранах телевізійних апаратів стежать мільйони глядачів у найменших закутках країни.

Г. Вайтстовн

Одначе цим разом ця величнo показова імпреза перевищила всі можливі сенсаційні видовища, хоч діло тут навіть не у видовищі. Ідеться тут про радше оцей типічний, ще досі ніким не перевершений „американський дух“, коли то у час переживання всенародної політичної кризи — гаїтського конфлікту, на сцені в Атлантік Сити красунею ЗСА обрано 21-річну глуху студентку Джексонвілського стейтового університету з Бірмінґгаму в Алабамі. Гетер Вайтстовн.

Молоденька Г. Вайтстовн втратила слух маючи всього півтора року після реакції на щеплення проти дифтерії і коклюшу, у неї всього п'ять відсотків слуху в лівому усі. Одначе, не зважаючи на це недомагання Г. Вайтстовн перебороЛа всі з цим пов'язані труднощі дитинства та юности і здобула одну з найбільш бажаних перемог кожної жінки-красуні в ЗСА. Вона розуміє співбесідників, читаючи їх уста, носить слуховий апарат і володіє мовою глухо-німих.

Вона була єдиною змагункою, яка здобула перше місце у двох прелімінарних вимогах, щоб мати змогу боротися за корону „Міс Америки“ — у показі купільних строїв і пописах таланту, виступаючи з балетним танком. Крім того, одною із вимог у конкурсі є виступи з коротким словом перед публікою, де точкується не тільки зміст промови, але також вміння її передачі. Г. Вайтстовн з цього завдання вив'язалася без закиду — думка її слова — це ствердження, що все є можливо осягнути. З цими думками вона зверталася до американських молодих людей по цілій країні, не тільки уломних, але всіх.

Помер А. Кушнір, колишній секретар 83-го Відділу УНС

Філядельфія (С. Г.). — Тут в суботу, 17-го вересня, ц. р. на 72-му році життя після довгої недуги помер колишній довголітній секретар 83-го Відділу св. п. Андрій Кушнір.

А. Кушнір народився в селі Будилів, повіт Тернопіль, де вже в молодому віці був активним у громадській праці, як читальні „Просвіти“, кооператива й інші. В 1942 році виїхав до Німеччини, де працював в околиці Реґенсбурґу, а відтак переїхав до Авсбурґу. Там одружився з Фавронією Івасів.

До Америки молода пара Кушнірів приїхала 1949 року до Південної Каролайни, але по короткому часі переїхали до Філядел1фії.

У Філядельфії А. Кушнір негайно включився в громадську працю. В першу чергу став з дружиною членом УНСоюзу, відтак членом 6-го Відділу ООЧСУ, Відділу УККА, Відділу „Самопоміч“ та УСО „Тризуб“.

Покійний залишив у смутку дружину Фавронію, синів Івана і Василя з родиною, п'ятьох внуків, в Україні брата Володимира з родиною, та приятелів, друзів й дальшу родину.

Парастас відслужено у вівторок, 20-го вересня п. р. похоронному заведенні Насевичів. Похоронні відправи будуть в середу, 21-го вересня, о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Насевича до Катедри Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії, 816 Н. Френклін вулиця, де буде відслужена Заупокійна Богослужба.

КОНЦЕРТ М. СУКА В А. ТАЛЛІ ГОЛЛ

Ню Йорк. — Тут у неділю, 23-го жовтня, в Аліс Таллі Голл при Лінкольн Центрі водбудеться сольовий концерт відомого українського пяніста Миколи Сука. Початок о год. 2-ій по полудні. У програмі — твори Бетовена, Бартока, Ліста і світова прем'єра твору українського композитора Валентина Сильвестрова. Квитки в ціні 20, 15 і 12 дол. можна придбати в касі Аліс Таллі Голл, або телефонуючи до Сентер Чардж (212) 721-6500. Концерт влаштовує Шупп артістік менаджмент спіл1но з Українським Інститутом Америки в Ню Йорку.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ЖИТОМИР. — Як повідомив Рух-прес 12-го вересня, лідер Народного Руху України Вячеслав Чорновіл на запрошення голови Житомирської Міської Ради Анатолія Фесенка взяв участь у святкуванні 1110-ої річниці міста і виступив в Обласному виконавчому комітеті на урочистих зборах з нагоди п'ятої річниці Руху. В. Чорновіл висловився за об'єднання зусиль усіх політичних партій і громадських організацій, які виступають за державність, демократію та реформи. Разом з тим, голова НРУ піддав гострій критиці заклики деяких політичних організацій про розпуск національно-демократичних партій і створення на їх базі єдиної організації.

КИЇВ. — У Головному санітарно-епідеміологічному відділі Міністерства Охорони Здоров'я України повідомили, що в Україні зареєстровано 14 випадків захворювання на холеру, з них 13 у Криму. До Симферополя виїхала бригада інфекціоністів, очолювана санітарним лікарем Віктором Марієвським. Фахівці намагаються виявити джерело хвороби. У Криму перевіряються всі водоймища, продукти та напої.

У СВІТІ

АРЕШТ ДВОХ ЖИДІВСЬКИХ поселенців, причетних до створення антипалестинської терористичної організації, викликав бурю навдоволення з боку опозиції в Ізраїлі. Дійшло до того, що уряд був змушений обговорити цю проблему на своєму засіданні. Кабінет міністрів прийшов до висновку, що дії поліції не суперечили ізраїльським законам, більше того, ті дії заслуговують схвалення. „Ми можемо тільки погратулювати ізраїльській поліції у зв'язку з її високим професіоналізмом, який дозволив унеможливити небезпечні злочини“,— сказав міністер поліції Ізраїля Моше Шагаль.

ДО ЦЬОГО ЧАСУ НЕ ВДАЄТЬСЯ підняти на поверхню тіла трьох робітників, що загинули у висліді вибуху метану на шахті Південно-Донбаська в Донецькій області України. Двоє членів рятувальної служби, яким вдалося дістатися до епіцентру аварії, також загинули від високої температури в шахті. День і ніч рятувальники разом зі шахтарями прокладають до катастрофи аварії повітряпровід, щоб відновити вентиляцію й унеможливити повторну концентрацію метану в шахті.

ПОЛЬСЬКА ГАЗЕТА „Жицє Варшави“ повідомила, що спецслужби країни мають намір закликати спеціялістів Сі-Ай-Ей на допомогу в боротьбі з російською мафією у Польщі. З цією метою, пише газета, у Вашінгтон поїхав керівник польської контррозвідки Константи Медовіч. „Жицє Варшави“ підкреслює, що Адміністрація ЗСА зберігає візиту К. Медовіча в секреті, побоюючись, що це може викликати невдоволення з боку російської влади. Очевидним фактом, проте, залишається діяльність злочинних російських груп у Польщі. Грабіжництвом і терором вони абсолютно унеможливили життя в цій країні для вихідців з колишніх совєтських республік.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ТАДЖИКІСТАНУ Абдуджаліл Самадов надіслав в Організацію Об'єднаних Націй листа з проханням надати його республіці статус найменш розвинутої країни, оскільки вона зазнала великих матеріяльних втрат у висліді громасянської війни та багатьох стихійних лих. Загальна сума зовнішнього боргу Таджикістану перевищує 432 міл. дол., обсяг промислового виробництва складає лише третину довоєнного рівня, а переважна більшість населення перебуває тепер на межі злиднів.

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ офіційно остеріг, що у висліді політики ЗСА щодо Гаїті за кордоном можуть бути напади на американських громадян або на американські представництва. У заяві Державного департаменту з цього приводу підкреслюється, що деякі американські амбасади вже дістали від терористів листові чи телефонічні погрози відповісти вибухами та іншими терористичними акціями на американські дії проти гаїтянської військової хунти.

40 НЮЙОРКСЬКИХ ПОЛІЦІЯНТІВ, які володіють креольською мовою або є вихідцями з Гаїті, візьмуть участь у вишколі поліції на острові після відновлення там демократії і влади законного президента Жана-Бертрана Арістіда. Як повідомили з поліційного управління Ню Йорку, список зі сорока поліціянтами вже переданий у міністерство юстиції і з ними відбулася відповідна співбесіда. „Покищо ми не можемо оприлюднити імена цих людей, однак більшість з них вже прийняли нашу пропозицію і готові поїхати в Гаїті“,— сказав представник нюйоркського поліційного управління Джан Міллер.

У НАЙБЛИЖЧІ ДНІ в суді міста Орляндо, Фла., відбудуться переслухування у справі англійця Пола Мирфі, який визнав себе причетним до змови, що мала своєю метою передання ракет „Стінгер“ Іранові. В судовій справі говориться, що 42-річний П. Мерфі з англійського містечка Ортон-Мелбурн на початку цього літа приїхав у ЗСА, щоб переправити з Фльориди 54 „Стінґерів“, добре при цьому знаючи, що експорт зброї зі ЗСА забороняються законом. Причетним до цього злочину визнав себе також іранець Джамшід Шафі, який мешкає в Англії. Обох затримали агенти таємної митної служби ЗСА в Орляндо.

ПРОҐНОЗУЮЧИ РОЗВИТОК подій перед виборами губернатора стейту Ню Йорк, газета „Ню Йорк Ньюздей“ і програма новин телевізійної компанії Ей-Би-Сі провели опитування серед нюйоркців на тему: „За кого б ви голосували, якби вибори відбувалися сьогодні?“ У висліді кандидатуру республіканця Джорджа Патакі підтримав 41 відсоток виборців, а за теперішнього губернатора, демократа Маріо Квомо висловилися 40 відсотків. Газета запевняє, що насправді Д. Патакі, хоч його ім'я й не дуже знане серед простих мешканців Ню Йорку, випереджує М. Квомо на 5-7 відсотків голосів. Навіть у Мангеттені, де до М. Квомо ставляться прихильно, багато виборців вважають, що три каденції його губернаторства вистачить, і очолити стейт повинен новий діяч.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Цікаві події у Німеччині

15-го жовтня ц. р. відбудуться парляментарні вибори у Німеччині. Попереджують їх вибори в окремих „краях“, з яких складається федеративна німецька республіка, що її батьком став був Отто фон Бісмарк, якому вдалося переконати незалежні до того часу малі королівства і князівства виректися тієї незалежности у користь широкої автономії у з'єднаній країні із одним спільним президентом і урядом на чолі з канцлером. Останні парляментарні вибори в Німеччині відбулися в 1984 році і від того часу канцлером теперішньої 80-мільйонової німецької держави є Гельмут Коль, голова Християнсько-демократичної партії, який перейде до історії, як надзвичайно зручний і послідовний режисер з'єднення поділеної західньої вільної і східньої комуністичної частини — після упадку Берлінського муру та банкрутства комунізму в Східній Европі.

13-го вересня ц. р. відбулися вибори у Саксонії і Бранденбургії. Політично важливими моментами висліду виборів в обох тих краях була повна програ Вільної демократичної партії, третьої поруч Християнсько-демократичної і Соціял-демократичної. Уряд канцлера Гельмута Коля спирається на коаліції Християнсько-демократичної та Вільної демократичної партій. Якщо вільні демократи перестануть грати ролю „язичка у вазі“ німецької міжпартійної конфіґурації, Гельмутові Колеві грозить програ у користь Соціял-демократичної партії, що її голова став би новим канцлером. Теперішня політична ситуація у Західній Европі така, що її фактичний провід належить трьом країнам— Британії, Франції і Німеччині, Італія з її вічними кризами втратила своє давнє чільне значення, дармащо надалі належить до НАТО та Европейського союзу. Хоча німецькі соціял-демократи — антимарксисти, малощо різняться ідеологічно від християнських демократів та ще менше у своєму підході до проблем закордонної політики, відхід Гельмута Коля з політичної арени був би ще важливішою подією, як був відхід „залізної лейді“ Маргарет Тачер у Британії.

Другим цікавим моментом виборів у Саксонії і Бранденбурзі був деякий, хоч невеликий зріст впливів Комуністучної партії. Хоча приєднання колишньої комуністичної Східньої Німеччини до західньої сталося чотири роки тому, там усе ще покутує якуйсь дивний не то сантимент, не то привичка до комуністичного експерименту. Коли німців у Саксонії не лякає вже згадка про Еріха Гонекера, який казав стріляти із вікон на Берлінському мурі втікачів із східнього до західнього Берліну, то не можна дивуватися, що в Україні все ще можуть знаходитися одиниці, які з жалем згадують часи Леоніда Брежнєва.

Німеччина відмежована від України Польщею. Ми маємо причини мати сантимент до німців. Підписаний Україною сепаратний мир у 1918 році з чотирма державами на чолі з Німеччиною був в очах німців „хлібним миром“ — Німеччині й Австрії треба було українського хліба. А у Другій світовій війні Райхкомісар України Еріх Кох винищував українську інтеліґенцію, будучи, як згодом виявилося, агентом КҐБ. А втім, від німців можна навчитися, як треба працювату, як треба зберігати в державі зразковий лад і чистоту. І коли критиковано Німеччину, що вона не має культури, то правильна була відповідь: „Якби німецька література мала тільки одного Ґете, то вона була б багата“. Те саме стосується Ричарда Ваґнера в ділянці музики. Є від кого вчитися, як творити державу, як зберігати закон, як зберігати лад і чистоту. Німці не є досконалим народом, але є одною із семи найбільш упромисловлених держав і Гельмут Коль є одним із передових сучасних державних мужів.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи“ разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (декто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Анатолій Лисий

„ПЕРЕЯСЛАВСЬКИЙ“ ДОГОВІР 1994

I

Задовго перед моєю черговою подорожжю в Україну я старанно вчитувався в статті в українській пресі, які стосувалися виборів Леоніда Кучми на президента України. Воскобійник, Світуха, Гайвас, Кедрин, Барановський, Бараболяк, Руденко та інші в основному висловлювали своє несподівання наслідками виборів, дехто навіть і розчарування. Але врешті-решт автори, на основі деяких початкових запевнень новообраного Президента, згоджувалися, що все ж таки незалежність України є в добрих руках.

Хотілося мені вже кричати „рятуйте!!!“, не спішіть з такими висновками! Почекайте! Та вирішив мовчати і самому придивитися до розвитку подій, щоби відразу не попасти в клюб песимістів чи аматора в політичній аналізі.

І ось тепер я знову в Україні І хоч, погоджуючись з думками деяких авторів, що треба починати з фактів життя, вже тепер є багато підстав ще до більшого розчарування, тривоги і жалю за втратою Леоніда Кравчука. Тепер пізно звинувачувати демократів за їхню нездібність чи просто політичну незрілість в недавніх виборах. Є багато чого в Україні, що не можна збагнути нашим думанням. Також нема чого звинувачувати народ за його значно низьку національно державну свідомість. Народ не винен. Їсти хоче кожен. Та все ж не можна стриматися від завваги, що Україна починається з Донбасу, а не зі Львова. І це наші демократи повинні були знати. А якщо не знали, то сподіваємося, що вони навчилися, що з народом треба працювати поміж виборами. І то не в Києві, а в самих нетрях Донбасу, турбуватися за народ, обороняти його права, знати його болі і бажання, його долю і сподівання.

Та чомусь мало уваги звертають автори післявиборчих роздумувань найбільшому грачеві, який брав участь і виграв вибори — Москві.

Нема сумніву, що Москва вже від першого дня проголошення незалежности почала заходи для повалення цієї незалежности. Програма цієї праці включала створення по кордонах та всередині України вогневих точок, наприклад, в Придністров'ї, потім бунт.

У Криму, нагнічування проблем Чорноморської фльоти, страйки в Донбасі, постійні урядові кризи, блькада України на міжнародному форумі, повторні відмикання нафти та газу, в часах найбільшої потреби, гра на інстинктах „русскоязичного“ населення (не російського!), постійні насмішки та зневага Президента України на потужних хвилях каналу „Останкіно“, злива в Україну величезних тиражів російських газет з пропагандою проти української незалежности, та й нарешті відверта підтримка і необмежені фінанси (говорять про 1 більйон дол.), кинені на підтримку кандидатури Л. Кучми в президентських виборах,— все це лише поверхові помітні кроки Москви в її програмі позбавлення України державної незалежности. Зовсім ясно, що на дорозі Москві стояв Кравчук. Його треба було усунути і поставити свого.

Москва виграла вибори в Україні. Вона має в Києві свого ставленика. Не зважаючи на косметичні вислови Л. Кучми для заспокоєння народу, особливо західнього, процес втрати незалежности вже почався.

Приклади? В Україні тепер перебуває російська делегація, яка разом з представниками України розробляють пункти договору „Про дружбу, співробітництво і партнерство між Росією і Україною“. Вже вийшли різними шляхами перші відомості про вимоги Росії: спільний економічний простір, спільна рубльова зона, усунення митних кордонів, спільна оборона, офіційність російської мови і т. п. Росія відмовляється ґарантувати кордони та територіяльну цілісність України. Отже, наміри ясні для кожного, хто вміє думати. Сценарій такий, як колись в Переяславі: гетьман і козаки присягали вірність московському цареві, але цар відмовився від присяги виконати свої обіцянки, записані в договорі.

(Закінчення буде)

Володимир Сушко

ПОДВІЙНИЙ ЗЕЛЕНИЙ ЕЛІПС

Це є назва нового природоохоронного проєкту, що його заплянувала і вже цього літа здійснювала громадська екологічна організація в Україні — Національний Екологічний Центр України (скорочено ЕкоЦентр). Цей проєкт будуть продовжувати й надалі.

ЕкоЦентр, який засновано в Києві 30-го серпня 1991 року, тиждень після проголошення незалежности України, уже відомий із його широкої, як наукової, так і практичної природоохоронної діяльности. Пригадати б тут хоч би такі його розроблені проєкти, що про них було писано у „Свободі“, як „Зелений німб України“, ціллю якого є озеленення України дорогою садіння дерев з вкюченням до цієї акції найбільшої кількости громадян по місцях їхнього проживання, чи „Екологічна освіта в природі“, головна увага якого спрямована на вщіплювання в молодь екологічної освіти через ознайомлювання її зі станом природи у різних частинах України і екологічними, часто критичними, проблемами, що в них існують.

Проєкт „Подвійний зелений еліпс“ є дальшим практичним розвитком наукових результатів дотеперішніх проєктів ЕкоЦентру. Але він і є дещо відмінний від них.

Ось що каже про цей проєкт д-р Тетяна Гардашук, науковий секретар ЕкоЦентру (цитую з її листа з 5-го серпня ц. р.): „...Ми багато зусиль доклали до того, щоб поінформувати світ про наші екологічні негаразди. Це дуже важлива справа. Але, на мою думку, цього недостатньо. Мій власний досвід міжнародних комунікацій дозволяє зробити висновок, що люди дуже мало знають про Україну, а для частини іноземців Україна асоціюється головним чином з чорнобильською катастрофою. Такі враження викликають у людей острах й інші негативні емоції. Суть даного проєкту — створювати позитивний образ України як країни, що має значний потенціял, котрій є що берегти і обстоювати, у котрої є багато спільних інтересів з іншими країнами. Мета даного проєкту — показати, що в Україні різні соціяльні групи — Уряд, науковці, громадськість — стурбовані охороною природи і співпрацюють заради вирішення екологічних проблем...“

Т. Гардашук була у ЗСА у травні цього року і брала тут участь у програмі Ю-Ес-Ай-Ей „Зусилля ЗСА в охороні довкілля“. „То була дуже корисна програма. Вона значною мірою вплинула на моє бачення підходів до вирішення багатьох екологічних проблем“, — писала вона мені у згаданому листі з 5-го серпня. Тому і зрозуміло, що набутий нею новий досвід значною мірою і допоміг їй започаткувати цього літа здійснювання проєкту „Подвійний зелений еліпс“.

У програмі цього проєкту є дослідити стан сучасних природо-охоронних територій України, як і до якого ступеня зберігаються тепер на них природна різноманітність ляндшафтів і рослинний та тваринний світ, порівняти ефективність форм організації тих природоохоронних територій з подібними в інших країнах, покищо Східньої Европи, таких як Польща, Словаччина, балтійські держави і Румунія, визначити ступінь збалансованої взаємодії різних функцій тих територій, таких як зберігаюча, наукова, освітня та рекреаційно-туристська функції, і сприяти співпраці з іншими країнами в ділянці охорони природи та природоохоронної освіти. ЕкоЦентр надіється, що програма цього проєкту теж допоможе створенню багатофункціональної моделі розвитку національних парків в Україні.

Тепер, як відомо, є лиш один державний національний парк в Україні і ним є Карпатський національний парк в Чорногорі, створений ще в 1980 році.

Проєкт „Подвійний зелений еліпс“ знайшов підтримку Світової природничої асоціяції, Міжнародного фонду „Відродження“, Асоціяції американського лісництва та Міністерства Охорони Навколишнього Природного Середовища України. У цьому міністерстві, між іншим, заступником міністра тепер є заступник голови ЕкоЦентру д-р Ярослав Мовчан. Я мав честь його пізнати в Американській асоціяції лісництва у Вашінґтоні в 1992 році, при нагоді його відвідин бюра Ґлобал РіЛіф інтернешенел, координатором якого є наша американська українка Христина Соневицька — скромна на вигляд людина, але щиро і глибоко віддана справі охорони природи.

Згідно з наміченим пляном проєкту, в липні цього літа відбулася поїздка по природоохоронних теренах України, що репрезентують три основні природоляндшафтні зони України — гори, лососте п і степ. Поїздка включала відвідини Карпатського національного парку, Канівського заповідника і Українського степового заповідника, який складається із чотирьох відділів — Хомутовський степ, Кам'яні могили, Михайлівська цілина та Крейдова фльора. У поїздці, крім членів ЕкоЦентру, взяли участь двоє американців — Аліна і Лі Роджерси з Вашінґтону, і румун Маріян Драгой з Букарешту.

Із-за обмеженого газетного місця годі переповісти в подробицях відвідини кожної із тих природоохоронних територій України. Це зробила із фаховим знанням Т. Гардашук в її звіті. Але хочеться навести з її звіту дещо про реакцію закордонних учасників цієї поїздки.

Вони не скривали їхнього захоплення Україною як країною, щедро наділеною природою, котра вирізняється різноманіттям з великою екологічною, естетичною й історико-культурною цінністю. На кожній із відвіданих територій вони знаходили єдність природної та культурної спадщини українського народу. Чи це був рекреаційний комплекс Микуличин з його гуцульською архітектурою і Скелі Довбуша в Яремчі в Карпатському національному парку, чи археологічні пам'ятки городищ скитського часу й інші архітектурні та історико-культурні пам'ятки на території Канівського природного заповідника та сусіднього Історико-культурного заповідника „Тарасова могила“, чи скитські кургани, скитські та половецькі кам'яні баби і численні українські легенди та пісні про український степ, не перелічуючи вже тут численних унікальних рослин і різноманітності ляндшафтів, що зберігаються на всіх тих територіях, вони відкрили Україну як країну, що має великий потенціял на розвиток екологічного туризму. Закордонні учасники цієї поїздки висловлювали велику зацікавленість у наступному розвитку проєкту „Подвійний зелений еліпс“ з пропозиціями залучити до нього нових партнерів для вирішення спільних екологічних проблем, які не мають державних кордонів. Як пише Т. Гардашук, це був лише перший крок. Здійснювання наміченої програми продовжуватиметься.

Володимир Романюк

І ВСЕ Ж, БУДЬМО ОПТИМІСТАМИ!

II

— Як зустріли в Україні прихід на президентський пост Леоніда Кучми?

— В цілому українці — оптимісти. Кучми, виглядає, не бояться. Дехто переконаний, що Леонід Кравчук сам собі пошкодив, не розвиваючи економіки. Інші ж кажуть, що Кучма не дозволить собі на крайнощі, бо має рахуватися з фактом, що перемога його досить хитка. Ще інші впевнені, що Кучма, як Президент великої незалежної держави, не піде на службу до когось. Назагал же народ вірить, що його Президент головну увагу, як і обіцяв, зосередить на питаннях економіки та боротьби зі злочинністю, а не торкатиме державної мови та національної символіки України.

— Отже тут, у діяспорі, іноді дещо забагато панікують?

— Очевидно. Між тим нам також не завадить бути оптимістами.

— Все ж, кілька слів про так звану офіційність російської мови в Україні...

— Одна досить впливова людина з українського консуляту в Канаді, у телефонічній розмові зі мною, сказала, що не лише її дуже здивувало, коли Кучма в час інавгурації на Президента говорив виключно українською мовою. Відповідав також на всі питання (що не завжди робив екс-Президент Кравчук) також по-українськи, в тому числі й на запитання, які давали йому по-російськи. Мало того: з амбасадорами Німеччини та Франції в Україні, які також зверталися до нового Президента України по-російськи, Леонід Кучма говорив через перекладача, знову ж по-українськи. Чимало людей в Україні розцінює висловлювання Л. Кучми про офіційність російської мови в Україні, як кістку, яку Президент кинув тим русофілам, що голосували за нього.

— Даруйте, але з голови не йде ваша заувага щодо Галичини. Невже аж таке гнітюче враження від зустрічі з моїм краєм?

— Ні, далеко не так! Галичина в цілому — то справді, по суті своїй, самостійна держава, в якій міцно стоїть дух патріотизму. Я проїжджав через села і з хвилюванням бачив у кожному високо насипані символічні могили на честь Січового Стрілецтва та УПА, а на майже всіх будинках — національні синьо-жовті прапори! Мій племінник, що приїхав до Львова з Донбасу, щоб супроводжувати мене туди в дорозі, також був надзвичайно вражений високою національною свідомістю галичан, і коли ми прибули в Донбас, то він всюди розповідав про цей галицький „феномен“ та про те, що в Галичині мислять по-державницьки, а не по-ковбасному.

Глибоко по-державницьки, додав В. Кейс, мислили й старий гуцул з-під Косова, і агроном з Полтавщини, і шляховий робітник з Донеччини, що з ними Кейс мав нагоду довше розмовляти. Але, між тим, спостеріг Віталій також інше.

— Якось у селі, — розповідав Кейс, — потрапили ми на хрестини. Прийняли нас тепло та щиро, зі справжньою українською гостинністю. На столах, як мовиться, також було: і хліб, і до хліба. Співали чарівних українських пісень. Коли добряче розговорилися, я запитав літню вже селянку: „Ну, а як ви дивитеся на те, що незабаром будете мати свою власну таки землю?“ Вона, не замислюючись, відповіла: „Нам, пане, того не дуже треба. Тепер ми тримаємо корівку з телятком, чотири свинки і ще в колгоспі, вибачєйте, можемо щось потягнути, вот! А відтак засміялася...

Надзвичайне враження справила на Віталія інша зустріч, з селом Березовом, в Карпатах, яке святкувало своє тисячоліття. До тієї дати в селі спорудили великий пам'ятник, у композицію якого ввійшли постаті січового стрільця і вояка славної УПА, а на постаменті викарбували прізвища тих, що впали у національно-визвольних змаганнях за волю і честь України.

(Закінчення буде)

Д-р Святополк Шумський

„Присягаю розказати правду про злочин“

(Думки про книжку Яра Славутича „Розстріляна муза“)

Глибокий трагізм назви монументальної книжки-мартиролога Яра Славутича „Розстріляна муза“ про фізичне винищування українських літераторів, „лицарів пера і слова“, змушує нас запитати: „Чи дійсно мітичну музу можна умертвити, як одну з дев'яти богинь — доньок старогрецького могутнього славного бога Зевса?“ Покровителька поетів і літераторів, особливо тих, які оспівували волю і людську гідність — достойна муза завжди жила і житиме серед українських лицарів пера, які були і будуть завжди тими, що безстрашно дивилися в очі смерти і кидали ворогам відважно свій осуд. Ворог у своєму звиродінні намагався нищити їх фізично, одначе їхню священну естафету перебирали в руки інші лицарі волі, які ставали численнішими і міцніли з кожним днем. Поетам і літераторам український народ завдячує в першу чергу своє етнічне збереження та національну свідомість. І тому що вони вибранці народу — пам'ять про них свята і вічна серед поколінь.

„Розстріляна муза“ — це книга-мартиролог, над якою автор працював протягом багатьох років в Україні, складаючи списки українських літературознавців, поетів і письменників, яких ув'язнили і знищили червоно-брунатні займанці сталінської та гітлерівської доби. Яр Славутич видав свою першу працю (ще неповну) у Видавництві „Прометей“ в Дітройті у 1955 році, в якій нараховувалося тоді лише двісті лицарів пера, які були розстріляні чи замучені у каторжних ҐУЛаґах чи в гітлерівських таборах смерти.

В 1922 році у видавництві „Либідь“ у Києві вийшло друге, доповнене видання „Розстріляної музи“, де крім 481 жертви сталінсько-гітлерівського терору було також долучено 26 окремих нарисів зі зразками їх творчости. Праця, яка нараховує 182 сторінки, є не лише мартирологом розстріляних „дітей достойної музи“, але стає подекуди і своєрідною антологією і призначена для всіх тих, хто бажає знати правду, а особливо для студентів в Україні. Складаючи список погиблих і живих письменників, мовознавців і поетів, долучив й інших „дітей достойної музи“ — композиторів, мистців-акторів, літературних критиків та журналістів. Всі вони були причетні до літератури, і всі вони заслужили вінець слави та належне місце в пантеоні вибранців землі української.

Подаючи рік смерти кожного і кожної, автор згадав і тих, які вчинили самогубство, як ось Микола Скрипник, Микола Хвильовий, Григор Голоскевич, а також всіх тих, які безслідно зникли в ҐУЛаґах та тих, які з них повернулися. Як стверджує Яр Славутич, його списки імен ще не віддзеркалюють усіх, яких за відсутністю достовірних відомостей чи документацій можна б було охопити в цій книжці. Тому, як вважає автор, щоб укомплектувати повний реєстр жертв, яких ймовірно можна нарахувати понад 500 і більше, потрібно створити відповідну комісію при „Меморіялі“ ім. Василя Стуса, до якої увійшли б науковці та громадські діячі.

Кожний страчений український поет чи прозаїк був скалкою в оці червоних можновладців Кремля і терор панував аж до 1942 року, коли задля консолідації сил у боротьбі проти брунатних окупантів наступило в Україні своєрідне затишшя. Використовуючи сприятливу коньюнктуру, вийшли на волю Остап Вишня та інші письменники. Володимир Сосюра пише „Любіть Україну“, а Максим Рильський створив патріотичні „Слово про рідну матір“ і „Жагу“, за які згодом був змушений „каятися“ перед Лазарем Кагановичем „за націоналістичні ухили“. Це був кривавий терор в Україні, коли лишитися живим було великим чудом. Нацьковування одного письменника проти другого — було виявом найбільшого звиродніння правлячої верстви. Все це діялося в ім'я знищити українських „лицарів пера і слова“.

Що ж спонукало д-ра Яра Славутича, професора Альбертського університету в Едмонтоні (Канада), присвятити 50 років, щоб стати автором першого в світі мартирологу української літератури та її діячів-“дітей“ достойної „Розстріляної музи“? Що надхнуло його віддзеркалити в цій небуденній книзі тих праведних борців і одночасно „алкидів-гуслярів“ України, які впали жертвами у боротьбі проти сил темряви?

Обов'язок опрацювання цієї болючої теми віддзеркалюванням документацій великого сталінського злочину — фізичного нищення українських лицарів пера і слова, яке продовжували й гітлерівсько-нацистські окупанти, було голосом його національно-патріотичного сумління та присяги своєму дідусеві на смертному ложі голодної весни 1933 року. Тоді п'ятнадцятирічний Гриць Жученко (правдиве ім'я і прізвище Яра Славутича) дав дідусеві священну присягу: „Вижити і розказати світові, як сталінська Москва нищила Україну та вбивала наш народ і його провідну верству“.

Яр Славутич свою присягу здійснив. Крім того, що пережив страшне лихоліття, він, озброївшись здобуттям високої освіти, — голосив Правду! Своїми науково-авторитетними доказами Яр Славутич зацікавив Україною чуже академічне довкілля, здобувши високе признання. Незалежно від академічних обов'язків, Яр Славутич став автором дев'яти збірок поезій, які друкувалися у перекладах на англійську, мадярську, польську, білоруську, російську і французьку мови. Однак монументальний твір „Розстріляна муза“ зі своїм призначенням як книга-мартиролог заслуговує на особливу пошану у парі з великим признанням її авторові за увіковічнення тих найкращих землі української, які, жертвуючи собою, клали тривкі підвалини під будову незалежної української держави — мети нашого буття.

У Мейплвуді відзначено День Незалежности України

Мейплвуд, Н. Дж. — У вівторок, 2-го серпня, посадник Еллен Девенпорт тут на публічному засіданні повного Міського комітету проголосила день 24-го серпня Днем Незалежности України.

Посадник з радістю привітала представників української громади, заявляючи, що з великою радістю виконує свою сьогоднішню функцію — підписання проклямації про святкування 3-ої річниці відновлення незалежности України. У своєму слові вона докладно згадала про всі заслуги американців українського походження та їх вклад у політичне, економічне і культурне життя міста Мейплвуд, нюджерзького стейту та ЗСА, при чому підкреслила наполегливість кількох поколінь американських громадян українського роду, які десятками літ плекали ідею про здобуття незалежної України. Вона також підкреслила загальну сильветку тих подій, що допровадила до проголошення і створення незалежної України 24-го серпня 1991 року в Києві. З найкращими побажаннями молодій незалежній Україні посадник Давенпорт вручила представникові української громади і головному радному УНС Андрієві Кейбіді, проклямацію. Передаючи документ, посадник дала розпорядження про вивішення українського прапору поряд з американським перед будинком Міської ради для відзначення цього урочистого дня.

У середу, 24-го серпня, о год. 9.30 ранку, група жителів Мейплвуд, Н. Дж., та околиці зібралась у будинку Міської управи, щоб відзначити третю річницю незалежности України.

Урочистість відкрив о. Євген Богуславський з місцевої української православної церкви св. Вознесіння молитвою, якою дякував Господеві за ласки та просив дальшої опіки для України та її народу.

Після цього член Міської ради Ґеррі Раєн з радістю привітав понад 100 присутніх членів української громади та їхніх приятелів заявляючи при цьому, що з великою радістю підписав проклямацію з нагоди третьої річниці незалежности України .

А. Кейбіда подякував Ґ Раєнові за його ввічливість до української громади.

Присутнім серед зібраної громади були також монахині — Сестра Марія, директор української католицької школи св. Іавана Хрестителя, та Сестра Дам'яна.

Отець Франко Гадяк, парох української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, закінчив цю церемонію молитвою за всіх присутніх та прохав Всевишнього про благословення для українського народу. Опісля А. Кейбіда, як представник української громади, подякував членові Міської ради Ґ. Раєнові за його участь у святкуваннях.

Після відспівання американського й українського національнихс гимнів Ґ Раєн вивісив український прапор на щоглі Міської ратуші.

Згадка про ці відзначення з вияснювальними цитатами А. Кейбіди появилися у місцевих газетах.

А. Кейбіда (зліва) і Ґ. Раєн перед вивішенням прапора.

Група учасників свята.

Український прапор на щоглі біля міської ратуші в Мейплвуд.

Заслужений ювілей

П. Андрієнко-Данчук (посередині) з учнями-сумівцями, виконавцями святочної програми.

Часто читаємо на сторінках нашої преси про ювілейні відзначення з різних нагод: історичних подій, успішної праці науковців, суспільно-громдських діячів, родинних ювілеїв, але чомусь рідко згадується заслужених людей українського шкільництва на поселеннях, що є однією з найважливіших суспільно-громадських ділянок. Це є люди посвяти, що рік-річно спрямовують свої виховно-навчальні зусилля для користі підростаючого покоління, плекають любов до України, української мови, зберігають українську молодь від нестримної асиміляції.

З ініціятиви Управи Осередку СУМ ім. ген.-хор. Т. Чупринки в Ню Йорку, яка протягом 35 років є спонзором школи Українознавства, відзначено довголітню навчально-виховну працю мгр Павлини Андрієнко-Данчук, що 20 років прослужила директором вищезгаданої школи. З цією метою Управа Осередку на чолі з головою Даркою Бабською і Батьківський комітет випрацювали спеціяльну програму.

4-го грудня 1993 року у святково прибрану залю Визвольного Фронту, яку вдекорували килимами та відповідним написом подруга Текля Гнатишин і секретар Головної Управи СУМ, Стефанія Грицков'ян, в присутності членів Управи СУМ, представників організацій, вчителів, членів Батьківського комітету, молодшого і старшого юнацтва СУМ та запрошених гостей голова Дарка Бабська і заступник голови Головної Управи СУМ Богдан Гаргай врочисто увели шановну ювілятку Павлину Андрієнко-Данчук — всі привітали її рясними оплесками.

Ведучий програмою друг Богдан Гаргай відкрив святочну програму і попросив отця Тараса Прокопа з парафії св. Юра в Ню Йорку провести молитву.

Після молитви святочне слово виголосив довголітній голова Осередку СУМ, почесний голова СУМ в Ню Йорку, учитель Школи Українознавства та культурно-освітній керівник Крайової Управи Сум, друг Корнель Василик. Прелегент ознайомив присутніх з коротким життєписом мгр Павлини Андрієнко-Данчук. Починаючи від тяжкого дитинства, через трагічну хуртовину Другої світової війни, відтак борючись з еміграційними труднощами, вона завжди несла в серці любов до України. Ювілятка все своє життя, всю енергію і всі знання посвятила українському шкільництву і культурно-освітній праці, рятуючи від асиміляції українських дітей на еміграційних поселеннях Франції, Аргентини, в Америці. Останні 20 літ працює у Школі Українознавства Осередку СУМ ім. ген. хор. Т. Чупринки в Ню Йорку. Друг К. Василик підкреслив, що „своєю відданою працею для української молоді й громади мгр П. Андрієнко-Данчук заслуговує на сьогоднішнє небуденне відзначення".

Після головного слова щирі привіти склали представники українських організацій: редактор Ігор Длябога — від Об'єднаного Комітету метрополітального Ню Йорку, мгр Іван Кобаса — від СКВОРА, інж. М. Шмігель — від кредитівки „Самопоміч" в Ню Йорку, інж. Богдан Качур — від 2-го Відділу ОЧСУ. Подруга Марія Лозинська, довголітня голова ОЖ ОЧСУ ім. Уляни Целевич-Стецюк в Ню Йорку, секретар Головної Управи ОЖ ОЧСУ, вручивши китицю квітів, щиро привітала і висловила теплі слова подяки за віддану співпрацю ювілятки з Головною Управою ОЖ ОЧСУ і Відділом в Ню Йорку. Щирий письмовий привіт наспів від голови Шкільної Ради при УККА д-ра Євгена Федоренка, а також телефонічні привіти Стефанії Квасовської і Дозі Дубей — директорів шкіл українознавства Пассейку та Джерзі Сиґі, Н.Дж.

Від Головної Управи СУМ ювілятку привітала голова Комісії відзначень, подруга Геня Блага і секретар Головної Управи СУМ Стефанія Грицков'ян, в імені Головної Управи вони вручили мгр П. Андрієнко-Данчук „Відзначення III-го ступня виховника СУМ".

В мистецькій частині виступило із деклямаціями і співом старше і молодше юнацтво Осередку СУМ ім. ген.-хор. Т. Чупринки. Леся Гаргай, Андрій Паска і Стефцьо Равчак вручили ювілятці в імені Управи СУМ пам'ятковий годинник і святочний торт. Хористи ансамблю „Промінь" — солістка Оксана Харук-Боднар і Геодор Боднар при акомпаньяменті бандур виконали дві зворушливі пісні, їх присутні нагородили довготривалими оплесками.

Після привітів і мистецької частини мгр П. Андрієнко-Данчук із зворушенням подякувала голові Осередку Дарці Бабській, Управі СУМ, Батьківському Комітетові за влаштування цього надзвичайного ювілейного бенкету, усім представникам організацій за щирі слова, другові Богданові Гаргай за успішне ведення програми, усім присутнім подругам і друзям-сумівцям — абсольвенти Школи Українознавства, батькам і гостям, декораторам сцени і залі — усім, хто в більшій чи меншій мірі причинився до успіху цього небуденного заслуженого ювілею.

Ювілей закінчився відспіванням молитви „Боже, вислухай благання".

Корнель Василик

„Гомін степів" знову концертує

Після деякої перерви „Гомін степів" почав знов концертувати.

Як відомо, першим диригентом „Гомону степів" був Юліян Китастий. Він був його засновником і душею ансамблю. Але сталося, що він припинив свої музичні студії і виїхав до Канади.

Тоді, знов таки на короткий час, перебрав провід ансамблем Микола Дейчаківський, непересічно талановитий бандурист, член капелі ім. Т. Шевчена в Дітройті. Саме в той час він працював у Ню Йорку. Але це довго не тривало. Відразу по проголошенню самостійности України Миколу Дейчаківського покликано на високе становище при міністерстві культури у Києві.

Тоді перебрав провід ансамблем також здібний і здисциплінований бандурист Івась Лехіцький. Він не тільки добрий бандурист, але й знавець кобзарської музики, аранжував деякі кобзарські твори. Услід за Миколою Дейчаківським Івась Лехіцький також поїхав на цілий рік в Україну. Рік скоро минув, Івась Лехіцкий вернувся до Ню Йорку і дуже серйозно взявся за відновлення діяльности „Гомону степів".

По інтенсивній підготові нового репертуару ансамбль перший раз виїхав на запрошення „Делівер Канти Гісторікал Ассоіеєшн" і взяв участь у великому спільному з іншими народами святкуванні. Це було 9-го липня ц.р.

Ансамбль „Гомін степів" перед дзвінницею у Гантері.

„Гомін степів" виступив з широкою програмою, яка тривала понад півтора години.

Перед самим концертом відбулася майстерня, яку перевела Ірина Китаста-Кузьма.

Вітак відбувся концерт. В програму його входили народні пісні і інструментальні речі, попереджені коротким змістом для англомовної публіки. Цілий концерт відбувся всередині старовинної церкви з чудовою акустикою і професійним освітленням. Церква була виповнена до останнього місця. Присутні дуже ентузіястично привітали появу ансамблю і рясними оплесками приймали кожну точку. Під час перерви і після закінчення концетру довго розпитували про бандури, а також про теперішну ситуацію в Україні.

Наступного дня концерт відбувся в залі церкви в Гантері.

Концерт спонзорувала Стейтова рада Ню Йорку.

Микола Чорний-Досінчук

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ
ІВАНА ДАНИЛОВИЧА

складаю 100 дол. (сто) на Укр. Вільний Університет в Ню Йорку.

Дружині Софії, дочці Тетяні з родиною, синові Северинові, та всій родині висловлюю глибоке співчуття

Анна Політило з родиною

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ!

У світлу пам'ять померлих дорогих осіб на українські студії в Гарвардському університеті пожертвували:

Лідія і д-р Роман Процики — 1,500* дол в пам'ять приятеля бл. п. д-ра прав Богдана Юрія Юрчишина, члена Головної Екзекутиви Фонду Катедр Українознавства і Надзірної Ради Гарвардського Університету.

Д-р Теодор і Міра Запуцькі — 1,000 дол. в пам'ять бл. п. о. проф. Мелетія Войнара.

Ігор і Рома Гайди — 1,000* дол. в пам'ять батька бл. п. проф. Пилипа Гайди, в п'яту річницю його смерти.

Анна Йосипчук — 200 дол. в річницю смерти мужа бл. п. Дмитра Йосипчука.

В пам'ять бл. п. Анни Притули — донька з чоловіком Ірена і Андрій Петріни — 100 дол.; Тарас Хархаліс — 50 дол.

Ілля Лабунька — 100 дол. в пам'ять св. п. д-ра прав Богдана Юрія Юрчишина.

Лука і Марфа Кудрик — 75 дол. в пам'ять племінника бл. п. Йосипа Кудрика.

Роман Грабець — 50 дол. замість квітів на могилу бл. п. Омеляна Саламона.

Родина Сенежаків — 50 дол. замість квітів на могилу бл. п. д-ра прав Богдана Юрія Юрчишина.

Ніна і д-р Євген Стецькові — 50 дол. замість квітів на могилу св. п. д-ра Олега Слюзаря.

Марія Попадюк — 40 дол. в пам'ять св. п. Ольги Мицик і св. п. Юрія Дачишина.

Роберт і Мотря Луск та Зеновій і Оксана Стельмахи — по 25 дол. в пам'ять св. п. Катерини Рюкої.

Остап і Анна Стельмахи та Джеймс і Марія Олівер — по 25 дол. як нев'янучий вінок на могилу членки 59-го Відділу СУА св. п. Анни Притули.

*Складаємо щиру подяку всім жертводавцям, що використали дорівнювальні фонди їхніх працедавців.

Дякуючи жертводавцям за пожертви линемо до Господа з молитовним проханням, щоб дарив Померших вічним спокоєм і радістю.

Головна Екзекутива
Фонду Катедр Українознавства

І зважитись боротися щоб жити,
І зважитись померти, аби жить...

В. Стус

бл.п.
о. Митрат проф.
д-р ІВАН ГРИНЬОХ
1907 — 1994

Схиляємо голови перед визначним українським патріотом, церковним, політичним і громадським діячем.

Братові о. Митратові Степанові Гриньохові висловлюємо наше співчуття.

ПОЛІТИЧНА РАДА ОУН за КОРДОНОМ

Ділимося сумною вісткою, що 6-го вересня 1994 року відійшла у Вічність після тяжкої недуги на 77-му році життя, наша найдорожча
МАМА, БАБА, СВАХА

бл.п.
ІВАННА
БОЖИК-ОСІДАЧ

(сестра покійного диригента Капелі Бандуристів Володимира Божика)
народилася в Раві Руській, Львівська область, Україна

ПАРАСТАС — відбувся в п'ятницю 9-го вересня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Насевича при 901 Тайбор Рд., Філядельфія, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — відбулися в суботу, 10-го вересня о год. 9-ій рано з цього ж похоронного заведення до церкви Христа Царя, а опісля тлінні останки були зложені на цвинтарі ПДМ на Фокс Чейсі, Па.

Залишені в смутку:
син — РОМАН з дружиною ГАНЕЮ
внуки — ТАНЯ ОСІДАЧ-СТАЙМЕН з мужем ТОДД
РОМКО з дружиною ЕМБЕР
НАТАЛКА
сваха — ПАРАСКА ФУЧКО
родини — ТЕРПЕЛЮК, КОЦУБАЛА, ЮРЧИК, БОГАЧЕВСЬКИХ, РОЗУМОВ, ГНОЙ
та близча і дальша рідня в ЗСА й Україні.

Жінки в боротьбі за свободу

„Я бачу вас, святі могили...“
О. Олесь

Цього року, коли проходять святкування 50-річчя УГВР, 82-ий Відділ СУА Ню Йорку заплянував святочні сходини, присвячені участі українських жінок в УПА.

Сходини відбулися в приміщенні СУА 19-го червня. В програмі виступили І. Іванчишин: „Зелені свята у Львові“ і А. Р. Байляк — зі споминoм „Моя участь в УПА“.

Сходини відкрила заступниця голови А. Кіршак, яка привітала гостей, серед яких були голова 64-го і 35-го відділів СУА, д-р М. Прокоп з дружиною та ред. М. Галів, і попросила до слова культурно-освітню референтку І. Іванчишин.

У своєму виступі вона нагадала про вітоки Зелених свят — сиву давнину наших предків, які в час переходу від весни до літа замаювали зеленим віттям свої садиби, бо вірили, що їхні діди і прадіди вселяються в дерева і квіти, й коли їх принести до хати, то вони охоронятимуть житла від злих духів і всяких нещасть. З приходом християнства звичай замаювати хату зеленню на Зіслання Святого Духа (Трійцю) залишився, а популярно ці дні названо Зеленими святами.

Тепер уже почали молитися не тільки за душі померлої людини, але також за душі тих, хто віддав своє життя г. оборонї свого народу. По всій Галичині на Зелені свята на могилах січових стрільців відправляли Панахиди та співали патріотичних пісень. І. Іванчишин згадала Зелені свята в Самборі, коли після Панахиди хлопці співали „Ой у лузі червона калина“, а польська поліція розганяла і била людей, багатьох заарештувала. Дісталося гумовою палкою і їй. Найбільш масовими були походи до стрілецьких могил на Янівському і Личаківському цвинтарі у Львові.

Під час Другої світової війни в завзятому бою з ворогом ішли на смерть лицарі ОУН, УПА і Дивізії „Галичина“, в рядах яких, поруч з юнаками і чоловіками, боролися і вмирали також геройські жінки.

Нагадала нам І. Іванчишин і трагічну подію, що відбулася 40 років тому, коли 26-го червня в степах Кінгірі 500 українських жінок, зодягнених у вишиване вбрання, взявшись за руки, хотіли своїми тілами, немов муром, оборонити політичних в'язнів, що підняли повстання. Кагебістські кати пустили проти жінок танки, від цієї крові невинних жертв російська імперія ніколи не відмиється. Чи світова історія знає ще такий приклад героїзму і посвяти?

В пошану невідомим борцям за свободу українського народу І. Іванчишин прочитала вірш О. Олеся „Я бачу вас, святі могили...“ Вона закликала усіх присутніх молитися і просити Бога, щоб сонце волі, окуплене такою високою ціною, ніколи не погасло. Накінець І. Іванчишин звернула увагу на те, що в матеріялах виставки, присвяченої 50-річчю УГВР, участь жінок у визвольній боротьбі висвітлена недостатньо. Можливо, це є вина самих жінок, що не встигли про це подбати.

Надзвичайно цікаво була доповідь-спомин Анни Байляк. Мабуть, небагатьом була відома праця жінок у рядах УПА. Розповідь з уст безпосередньої учасниці партизанського руху зробила на присутніх велике враження. Слухаючи А. Байляк, ми перегортали сторінки біографії жінки-революціонерки, борця за свободу. Своє слово вона розпочала від згадки про подію, що відбулася в її дитинстві і яка вплинула на вибір її життєвого шляху. Дев'ятирічною дівчинкою бачила, як польська поліція наказала старим людям зруйнувати стрілецькі могили. Це вразило її дитяче серце після цього патріотичні почування бурхливо зростали. Постановила, що в будучності буде працювати для добра свого народу. Пройшли роки навчання в школі, і вона вступила у члени ОУН.

Першим завданням було зорганізувати приміщення для санітарних і ідеологічних курсів, знайти людей для перевезення пошти. Тоді ж її чекала перша болюча втрата: німці розстріляли товариша, який увів її в члени ОУН. Того дня отримала доручення принести машинку з жидівського кладовища, розміщеного за три кілометри від даного пункту, і підклати міну під залізничні рейки. Майже кожного дня в іншому селі проводила бесіди для освідомлення населення про цілі і завдання організації і таким чином нарід співпрацював з організацією... Наступним завданням було організувати в районі Судової Вишні одну чоловічу групу, а в малому селі Чижовичі, з дорученням УДК, дитячий садок. Через місяць зорганізувала групу людей з 11 сіл.

Отримала друге таке доручення, але не довелося його виконати, бо через цей район пройшла большевицька партизанка і УДК відкликав їх з цього терену. Відтак до неї зголосилася жінка на кличку „Сіра“ і повідомила, що організаційно Анна буде підлягати їй. Вона призначила Анну повітовою УЧХ Мостиського району.

До того часу тут не існувало мережі, Анна стала першою жінкою, що мала її організувати. Її псевдо було „Лісова“. Повіт поділено на чотири райони, а районовими були її шкільні товаришки, після того як пройшли ідеологічні і санітарні курси. Завданням мережі було наладнати зв'язок з вищими і нижчими органами, розмістити і наладнати санітарні пункти, забезпечити харчами: сухарями, сушеними овочами, макаронами і т.п., матеріялами першої медичної допомоги: бандажами, простирадлами, засобами дезинфекції. За певним інструктажем збирали і сушили лікувальні рослини і відправляли їх на пункти. Був час, що серед воїнів УПА поширилася дизентерія. Лікували її пополом з липових галузок. Не було заготовано ні одного смертельного випадку.

Сітка УЧХ мала дуже добрий звязок зі Службою Безпеки і подавала раз у місяць звіт, в якому була рубрика ОБГ (одна баба говорила).

Це був 1944 рік. Вісті, які поступали від ОБГ, дуже допомагали орієнтуватися в терені. Були ще референтури військові і господарчі, всі вони підлягали тереновому провідникові. Раз в місяць відбувалася відправа, на якій присутність референтів була обов'язкова. На цих відправах подавали нові інструктажі, читали ідеологічні реферати, відзначали національні свята.

Один місяць в Мостиському районі не було окупанта. В місцевому шпиталі працювали дві наші медичні сестри і при їх допомозі можна було забезпечити мережу певними медичними матеріялами. Коли підводи приїхали і обидві сестри виносили призначені речі, раптом появилася німецька сестра, погрожуючи, що покличе гестапо. Але дівчатам вдалося замкнути її до крамниці і закрити на ключ. Ладунок з чотирьох фір змішався з фірмами втікачів і тільки під вечір прибув на означене місце, де його змасковано і згодом переправлено на Перемищину і Лемківщину. 10-го серпня на відправі провідник повідомив, що наближається Червона армія. Отримали інструктаж посиленої конспірації, замінено денну працю на нічну, визначено пункти для відбирання пошти. Про капітуляцію не було мови.

В Мостиському районі діяла дуже сильна польська партизанка. Їм з літаків кидали амуніцію і зброю. Треба думати, що це робили большевики. Нашим вдалося кілька разів випередити поляків і захопити ладунок. Поляки спалили частину села Буковичі і ціле село Пакость. В цій акції загинуло до сорока людей. Терен став небезпечним.

19-го серпня в Мостиський район вступила Червона армія. Людей охопила тривога. Большевики шукали в першу чергу бандерівців. Треба було іти в глибоке підпілля. А. Байляк, не знайшовши на своєму пункті пошти, перейшла на північну частину району, сподіваючись когось зустрінути, але дарма.

19-го грудня Анну Байлюк переносять на Закерзоння, Перемищину. З 8 дівчат осталося тільки двоє. В Перемишлі Анна по-знайомилася з військовим референтом Орським і 5-го серпня вони взяли шлюб.

Польські війська в містечку Бірчі майже кожного дня перевіряли цей район, тому наші провідники вирішили зліквідувати польську базу. Мало це відбутися в ніч з 6-го на 7-го січня 1946 року. Після цієї акції всі мали відсвяткувати Різдво. Все було підняте на ноги. Жінки варили, пекли, а чоловіки їм допомагали. Була ялинка, дідух і солома. Кожного вояка чекала нова сорочка, зшита з парашута, або куплена десь в Перемишлі. Минули довгі години очікування, після церкви сотенний розказав, що збройна акція не мала успіху: 30 вояків УПА загинуло, а серед них і чоловік Анни.

Жіноча сітка почала ліквідуватися. Треба було приєднатися до переселенців і легалізуватися. Але робота ще якийсь час продовжувалася, бо треба було воїнам УПА подавати медичну допомогу, забезпечувати їх одягом, взуттям, харчами.

Злегалізувалась Анна Байляк у Кракові, але організаційно була звязана з провідником і виконувала функцію зв'язкової між заграницею і краєм аж до дня її арешту 12-го травня 1947 року. Засуджено її совєтською владою на 7 років ув'язнення. Звільнено 12-го червня 1954 року.

В кінці Анна Байляк сказала, що ніколи не нарікала на свою долю. З болем серця тільки згадує тих, що полягли, не діждавшись побачити Україну вільною.

Після довгих оплесків І. Іванчишин сердечно подякувала прелегентці за цікавий і докладний спомин.

Моїм завданням не було переповісти усе почуте, матеріяли, зібрані Анною Байляк, повинні вийти окремою книжкою. Я зупинилася тільки на окремих моментах, щоб таким чином хоч частинно зхарактеризувати участь жінок в рядах УПА, які на рівні з чоловіками несли тягар партизанського життя, записавши свої імена золотими буквами в історію українських визвольних змагань.

М.М.

Відзначення Дня Самостійности України в Лос Анджелесі

У неділю, 21-го серпня 1994 року, українська громада над Тихим Океаном, відзначила третю річницю самостійности України бенкетом і короткою мистецькою програмою в залі Українського Культурного Осередку. Раніше, святкування цього дня почались відправленням Молебня у всіх українських церквах — св. Володимира, св. Андрія і Різдва Пречистої Діви Марії.

Помимо того, що південна Каліфорнія була вже три тижні під „залогою“ горячі, все ж таки свято привабило понад 200 осіб. Голова Українського Осередку Богдан Стус відкрив свято і колишнього амбасадора ЗСА в Україні Романа Попадюка і громаду та передав ведення програми Любі Кеска, яка провела намічену програму надзвичайно вдало.

Після презентації прапорів українськими молодечими організаціями Пласт і СУМА, український національних хор „Кобзар“, під дириґентурою Григорія Галяка, відспіває „Молитву за Україну“ ар. О. Кошиця і американський славень. Отець Протопресвітер Голутяк-Гомяк виголосив молитву та склав подяку і благав Всевишнього, щоб Він на дальше піклувався молодою українською державою і щоби український народ діждався скорого кращого майбутнього.

Б. Стус запропонував „товст“ в наміренні України, після чого всі присутні мали нагоду присмаковуватись смачною стравою. Відтак хор „Кобзаз“ виконав слідуючі твори: „Слава Вкраїні“ — слова Г. Чупринки, музика М. Гайворонського та „Вкраїно Мати“ — слова С. Черкасенка, музика К. Стеценка. Фортепяновий супровід вела проф. Леся Вахнянин-Куриленко. Грамоту від повіту Лос Анджелес і проклямацію від губернатора Піта Вілсона відчитав О.Рівний, голова місцевого Відділу УККА. При цьому зазначується, що це перший раз губернатор видав проклямацію з нагоди Дня Самостійности України.

Та найважнішою частиною програми дня була доповідь першого амбасадора ЗСА в Україні Романа Попадюка. Він взяв за тему „Сучасність української держави“. Він яскраво вияснив складні ситуації, які стрічають молоду державу, її правління, взаємовідносини з її сусідами і запевнив присутніх, що новообраний президент поведе політику на користь України. Після його підготовленої доповіді гість ввічливо давав відповіді на питання заінтересованих учасників.

Хор „Кобзар“ разом з громадою закінчив святкування українським славнем.

Олександер Рівний

Об'єднання Надбужанців західньої діяспори закінчило свою діяльність

Четвертий і останній З'їзд Об'єднання Надбужанців відбувся у Торонто, в приміщеннях інституту св. Володимира в днях 19-го і 20-го серпня при участі лише 22 членів. Коли взяти до уваги, що на листі Іллинойського відділу фігурувало 60 осіб, то приїзд на з'їзд лише 22-ох членів спонукує до аналізи і до винесення відповідних рішень. Мале число присутніх можна пояснити похилим віком, ослабленими силами та відходом до вічности чимало тих динамічних членів, котрі заініціювали ідею об'єднання, практично зорганізували його і провадили видавничу діяльність у формі трьох збірників „Надбужанщина“.

Візія регіональних об'єднань у діяспорі виринула приблизно 15 років тому. В склад Об'єднання Надбужанців входили товариства „Сокальщина“, „Радехівщина“, „Белзщина“, „Кам'янеччина“ і „Холмщина“.

Хочеться пригадати надбужанцям і повідомити тих, хто зацікавлений видавничим рухом регіональних об'єднань, що їхньою головною метою було збирання, а згодом видавання історико-документальних спогадів очевидців жахливих подій і переживань в Україні в часі і після Другої світової війни.

Завдяки невсипущій праці та фінансовій жертвенності, об'єднання мало змогу видати три томи збірки „Надбужанщина“, монографію о. Т. Коструби про місто Белз і Белзьку Землю, 14 чисел бюлетеня „Надбужанська Земля“ та 24 чисел Обіжника Головної Управи. Протягом майже 15 років діяльности відбуто чотири земляцькі з'їзди і кілька конференцій.

Збиранням матеріялів до збірників займався св. п. мґр Микола Мартинюк. Найтяжчу, однак, роботу, дуже дбайливо виконувала мґр Надія Хмара-Олійник. Розсилкою збірників до різних країн світу займався автор цих рядків і поважне число тих збірників знаходиться сьогодні на полицях бібліотек важливіших уні - верситетів Заходу. Редагував журнал „Надбужанська Земля“ редактор Анатоль Демусь .Обіжники теж появлялися з-під його пера і редакції.

Головною темою нарад було питання: що далі? Це питання виринуло у наслідок складних, несприятливих умовин, в яких знайшовся провід під цю пору. Найбільш негативним чинником є похилий вік членства, слабке здоров'я та відхід до вічности найактивніших піонерів регіонального руху Надбужанщини.

Покращення демографічної ситуації в користь об'єднання не передбачається. Тож, беручи під увагу згадані фактори, які з'їзд одноголосно прийняв пропозицію щодо припинення діяльности Об'єднання Надбужанців. Слід за таким рішенням обрано Ліквідаційну комісію у складі: Харко Степан — голова, Доманчук Антін — 1-ий заст., Басюк Еміліян — 2-ий заст., Кравчук Надія — секретар, Доманчук Антін — касир, Гайдук Константин — організаційний референт, Романів Семен та о. Ващук Іван — члени.

Завданням Ліквідаційної комісії, в першу чергу, буде зладити свій адресар, а згодом полагоджувати фінансові справи з надбужанцями у Сокалі. Організаційний референт К. Гайдук зложить листу тих надбужанців і інституцій, до яких будемо висилати 3-ій том „Надбужанщини“. Канцелярійні архіви передамо на збереження до Українського Національного Музею в Чикаго, де екзекутивним директором є надбужанець. Вирішено зібрати збірники (1-ий і 2-ий томи), які ще знаходяться у продажу і примістити їх частинно в Канаді, а частинно в Українському Музеї в Чикаго.

Проситься колишні льокальні Комітети Об'єднання надбужанців замовляти 3-ій том збірника у більшій кількості для своїх членів. Розчислення комітетів і пожертви проситься висилати на адресу фінансового референта: Antin Domanczuk, 6100 Pl. Lacombe, St. Leonard, Que. HIP 2H8 Canada.

У Канаді збірник можна теж замовляти у голови Ліквідаційної Комісії: Stephan Charko, 61 Richview Rd. Apt. 711, Etibicoke, Ont. M9A 4M8, Canada.

В Америці проситься замовляти 3-ій том збірника в ціні 35 дол. у Mrs. Luba Halibey, 5 Mirador, Denville, N.J. 07834 U.S.A.

Управа Об'єднання просить вибачення за те, що не висилала повідомлень своїм членам про 4-ий з'їзд, а на своє виправдання просить шановне членство взяти до уваги той факт, що загальний адресар членства знаходився у св. п. Миколи Мартинюка, який несподівано відійшов у вічність кілька місяців тому. В додатку, оголошення у пресі не вийшло так, як ми собі то бажали.

Беручи під увагу видавничу роботу Об'єднання Надбужанців, яка базувалася на збиранні матеріялів мемуарного порядку, надбужанці можуть бути горді, що спогадами очевидців про недавнє минуле нашої батьківщини вони дали змогу історикам заповнити прогалини тогочасної історії України, які були спричинені нашими окупантами.

Еміліян Басюк

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ

День Союзянки Округи Чикаго

Хоч похмурий ранок 26-го червня загрожував дощем, природа все ж ласкаво розпогодила небо, сповнила його блакиттю і соняшним теплом, так необхідним для успіху імпрези на повітрі. Цією імпрезою був День Союзянки, який щорічно влаштовує чикагська Округа СУА над мальовничим Круглим Озером.

Цьогорічний день розпочався польовою Службою Божою, яку відправив о. Іван Кротець, парох церкви свв. Володимира і Ольги. У своєму патріотичному слові він згадав 500 українських жінок-в'язнів, закатованих сталінським режимом у Кінгірі, яких 40-ва річниця смерти саме збігалася із датою 26-го червня. В пам'ять їх опісля відправив Молебень, співав мішаний хор церкви свв. Володимира і Ольги. Святочний настрій підкреслював також сам престіл, гарно прикрашений килимом, вишитими рушниками та квітами, про що подбала союзянка Стефанія Форович (22-ий Відділ). Про 500 геройнь згадала також Анастазія Хариш, голова Округи, яка привітала усіх присутніх, бажаючи їм гарно провести день, та запросила до обіду. Важливою частиною такої імпрези є добре зорганізована кухня. Цим разом союзянки, як усе, успішно вив'язалися зі свого кулінарного завдання. Під вдалим проводом Анни Марчук і Олени Харкевич (22-ий Відділ), та при допомозі членок меню вдалося багатим до вибору, включаючи традиційні українські страви, напоями займався 101-ий Відділ. Солодке печиво домашнього виробу готували членки усіх відділів.

В розваговій частині вдалим музичним тлом були пісні (народні і популярного жанру) у виконанні Василя Пика і його милозвучної партнерки. Вони заохочували все не лиш молодих, але і старших та „юних духом“ до танку на підготованій до цього площі.

Для малят 85-ий Відділ організував цікаві гри і забави, що їх вміло провела з дітьми Христя Дзюк.

Як і щороку, льотерія мала цінні, декоративні мистецькі виграші, вильосовані щасливцями у кінцевій розгривці (під зарядом Оксани Мельник з 22-го Відділу і Ірени Попович з 74-го Відділу). Не можна не згадати ліцитації торта, оригінально прибраного і спеченого на цю ціль Любою Калін (29-ий Відділ), яка принесла поважну суму у фінансовому результаті.

Час минав у приємній товариській атмосфері, головними темами розмов були світові події та справи в Україні. Можна було бачити багато молодих, подружжя з дітьми, здавалося, що це з'їхалися члени великої родини. Серед сьогоднішнього життєвого темпу і складних конфліктів не часто можна мати такий погідний, у дружній атмосфері проведений день, цією виїмковою нагодою щороку щедро обдаровує нас чикагська Округа СУА.

Мирослав Шевчик

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

РОЗ ПРУХА член УНС Відд. 452-го Т-ва „Український Клюб“ в Іст Чикаґо, Ілл. померла 8-го травня 1994 року на 83-му році життя. Членом УНСоюзу стала 1949 року. Залишила у смутку дві дочки Дороті Альбрехт і Роз Мері Амброз. Похорон відбувся на цвинтарі Святого Гробу у Ворт, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Наталія Шуя, секр.

ГАДЕВИЧ КАТЕРИНА член УНС Відд. 170-го Т-ва „Українська Січ“ в Джерзі Ситі, Н.Дж. померла 23-го червня 1994 року на 80-му році життя. Народилася 1915 року, а членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку доньку Марію, сина Василя і двох внуків. Похорон відбувся 25-го червня 1994 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Володимир Білик, секр.

ВОЛОДИМИР КОВЕРКО член УНС Відд. 349-го Т-ва ім. Тараса Шевченка в Мемвіл, Н.Дж. помер 8-го червня 1994 року на 71-му році життя. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Теодозію, дочку Орисю Гусак з мужем Ярославом, сина Андрія, внуків Дамяна і Марка, дві сестри на Україні з родинами, шваґрову Марію Сидор з мужем і дітьми та ближчу і дальшу родину в Америці і на Україні. Похорон відбувся 11-го червня 1994 року, на цвинтарі Веніс Меморіял Ґарденс, Фла.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Захартко, секр.

АННА СТУХЛЯК член УНС Відділу 2-го Т-ва свв. Петра і Павла в Мт. Кармел, Па. померла 18-го травня 1994 року на 73-му році життя. Нар. 18-го серпня 1920 року в Ембридж, Па. Членом УНС стала 1941 року. Похорон відбувся 24-го травня 1994 року, на цвинтарі Ріверсайд Меморіял Парк в Спокен.

Вічна Їй Пам'ять!

Моніка Писарчик, секр.

ЕВГЕН ПАШУК член УНС Відд. 62-го Т-ва „Згода“ в Філядельфії, Па. помер 4-го травня 1994 року. Нар. 26-го травня 1919 року в Філядельфії, Па. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку дружину Мерилін. Похорон відбувся на Lawnside Cemetery, Woodstovn, NJ.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Васильків, секр.